

بحث بر سر تفاوت‌های ۹۹درصد جامعه با یک درصد دیگر است. شاید به‌جز ناامیدی چیزی نداشته باشیم، اما «آنتونی آتکینسون» یکی از اقتصاددانان مطرح، معتقد است که با يك تصویر تیره‌وتار طرف نیستیم. آتکینسون سال‌ها درباره نابرابری تحقیق کرده و تجربه‌های نظری و عملی‌اش برای حل این مشکلات را در يك کتاب به نام «نابرابری» گردآوری کرده است. «آتکینسون» راه‌حل‌هایش را در پنج حوزه معرفی می‌کند: تکنولوژی، استخدام، بیمه، تقسیم سرمایه و مالیات. این کتاب به‌جز راهنمایی برای تغییر، صدای امید و خوش‌بینی حساب‌شده‌ای است که در مورد امکان‌های حرکت‌های سیاسی توضیح داده.

تجربه دیگر کشورها

برابرترین کشورهای دنیا

جدیدترین رتبه کشورها بر اساس میزان برابری درآمد به صورت زیر است.

■ اوکراین

اوکراین کشوری مستقل در شرق اروپاست. اروپایی‌ها تلاش زیادی کردند که بعد از جدایی از شوروی، این کشور را از نظام سوسیالیستی به اقتصاد بازار آزاد ببرند. اوکراین در دسته‌بندی کشورها، درآمدی متوسط دارد. البته این کشور هنوز از زیرساخت‌های ضعیف، بوروکراسی و فساد رنج می‌برد. اوکراین یکی از فقیرترین کشورها در اروپاست. اما سردمدار دنیا در برابری اقتصادی شهروندان است. ضریب جینی این کشور ۵/۲۵ است که کمترین میزان در دنیاست.

■ ایسلند

ایسلند کشوری در شمال اقیانوس اطلس است. به‌خاطر شرایط آب‌وهوایی سختش، کم‌تراکم‌ترین کشور در اروپا محسوب می‌شود. این کشور در لیست سطح کیفی بالای زندگی در دنیا، یکی از صدرنشین‌هاست. در زمینه توزیع درآمد، ایسلند رتبه دوم را در توزیع عادلانه در دنیا دارد. ضریب جینی درآمد مردم این کشور ۶/۲۵ است.

■ اسلونی

اسلونی یک کشور کوچک در اروپای مرکزی با جمعیت کم است. یکی از پیشرفته‌ترین اقتصادهای اروپا را دارد. از موقعیت استراتژیکش سود می‌برد، چون در مرکز مسیرهای تجارت اصلی اروپاست. پس از استقلال اتحاد جماهیر شوروی، اسلونی خیلی آرام از یک دولت سوسیالیستی به اقتصاد بازار منتقل شد. آن‌ها رتبه سوم در توزیع درآمد برابر در دنیا را دارند و ضریب جینی آن‌ها ۷/۲۵ است.

■ جمهوری چک

چک، در اروپای مرکزی است. اقتصادی با درآمد بالا و تولیدات متنوع دارد. چک بسیار به صادرات، به‌ویژه به کشورهای عضو اتحادیه اروپا وابسته است. این کشور دارای نرخ نسبتا پایین فقر در میان شهروندانش است. با توجه به درآمد بالای شهروندان، در سیستم رفاهی جمهوری چک، خدمات بهداشتی و آموزش و دانشگاه رایگان است. جمهوری چک از لحاظ برابری درآمد میان ساکنانش، رتبه چهارم دارد. ضریب جینی این کشور ۹/۲۵ است.

■ اسلواکی

اسلواکی کشوری بسیار پیشرفته با استانداردهای بالای زندگی است. علاوه بر این، اسلواکی در سال ۲۰۱۷، در رتبه‌بندی اتحادیه اروپا عنوان سریع‌ترین رشد اقتصادی را از آن خود کرد. اقتصاد پیشرفته آن‌ها توسط یک بخش مالی قوی و سطح پایین بدهی پشتیبانی می‌شود. اسلواکی هم در میان کشورهای با توزیع عادلانه درآمد قرار دارد. ضریب جینی اسلواکی ۱/۲۶ است.

■ قزاقستان

قزاقستان از کشورهای محصور در خشکی دنیاست و در بین آن‌ها بیشترین مساحت را دارد. علاوه بر این، رهبر اقتصادی در منطقه آسیای میانه است که با منابع نفت و گاز، رونق زیادی گرفته است. شهروندان قزاقستان درآمد نسبتا برابر دارند. این کشور در رتبه ششم کشورهای دارای درآمد برابر قرار گرفته. ضریب جینی قزاقستان ۵/۲۶ است.

■ بلاروس

بلاروس کشوری در شرق اروپاست. سیستم حکومتی کشور عمدتا اقتدارگر است. در سال ۲۰۱۴، بلاروس به‌عنوان کشوری با کمترین میزان دموکراتیک بودن در اروپا شناخته شد. اکثریت شهروندان آن در شرکت‌های دولتی که بر اقتصاد حکمرانی می‌کنند، مشغول به کار هستند. برخلاف کشورهای همسایه که بخش زیادی از اقتصادشان را خصوصی کرده‌اند، دولت بلاروس بخش‌های مهم اقتصاد را در کنترل خودش دارد اما ضریب جینی بلاروس ۷/۲۶ است.

یکشنبه ● ۶ آبان ۱۳۹۷ ● شماره صد و هفتادونج

A T I V E E H N O

شکاف درآمدی در یک کشور می‌تواند حتی سلامت روحی و جسمی مردم آن کشور را هم تهدید کند

توزیع نابرابر ثروت، پدیده‌ای جهانی

■ ۴- تعیین کردن حداقل دستمزد

دولت‌ها باید حداقل مزد مکفی برای معیشت در کشورشان را مشخص و نهادها باید کف دستمزدی را برای کارگران تعیین کنند که صاحبان مشاغل ملزم به رعایت آن باشند. درآمدهای کم و ناکافی برای زندگی، نتیجه عدم قدرت کارگران و تمرکز جامعه بر صاحبان سرمایه است؛ ویژگی بارز جوامع نابرابر. تمام کارگران باید درآمد مکفی برای تأمین زندگی خود و خانواده‌شان داشته باشند. دولت و نهادهای مختلف باید در مقابل حفظ «مزد معیشت» مسئول باشند. کارفرماها هم باید رفتاری متعدهانه داشته باشند و به شأن تمام کارگرایشان احترام بگذارند.

■ ۵- حق فعالیت تشکیلات کارگری

حق کارگران برای داشتن تشکیلات، یکی از پایه‌های يك جامعه برابر است و باید نسبت به مسائل دیگر در اولویت باشد تا از حقوق کارگران در صورت پایمال شدن دفاع کند. یکی از دلایل نابرابری شدید، بی‌قدرتی کارگران است، بنابراین حق کارگران برای داشتن تشکیلات و اعتراض گروهی برای دستمزد بیشتر یا شرایط مناسب محیط کار از جمله نیازهای اساسی حقوق اجتماعی است. با تمام این اوصاف، در برخی از کشورهای جهان، کارگران هنوز با تحقیر، ترس و مجازات برای اعتراض‌های دسته‌جمعی مواجه می‌شوند. در جایی که اجتماع‌ها قوی هستند، درآمدها بیشتر و نابرابری‌ها کمتر است.

■ ۶- جلوگیری از سوءاستفاده از کارگران

شرکت‌های مختلف در گوشه‌وکنار دنیا کارکنان ثابت را با کارکنان موقت و مشروط عوض می‌کنند. معمولا به آن‌ها می‌گویند «آزمایشی» یا «مشروط». این کارگراها نیاز کارخانه‌ها و شرکت‌ها را به کارگز ثابت برطرف می‌کنند و از آن‌سو، کارفرما از زیر بار جایگاه کارفرمایی‌اش شانه خالی می‌کند و حق و حقوقی برای کارگرها در نظر نمی‌گیرد. کشورها باید قوانینی وضع کنند که حقوق کارگران پایمال نشود و به‌ازای کارشان حقوق کافی و بیمه و مزایا داشته باشند.

■ ۷- سیاست‌های تجاری آزاد و دموکراتیک

قراردادهای تجاری بین‌المللی پشت درهای بسته و با گروه‌های ثابت و تکراری باید کنار گذاشته شود. این شکل از تجارت‌های کهنه اساسا غیردموکراتیک است و سود موسسات و شرکت‌ها را راجع بر حقوق کارگران، محیط‌زیست و سلامت جامعه قرار می‌دهد. امروزه کشورها به سیاست‌های آزاد و شفاف نیاز دارند که بتوانند راجع به چرایی‌شان به مردم توضیح دهند.

■ ۸- يك اقتصاد جدید؟

تصور از اقتصاددان‌ها معمولا افراد آکادمیک پرافاده‌ای است که تئوری‌های اقتصادی محرمانه را به ارزش‌های انسانی ترجیح می‌دهند. خوشبختانه امروزه تغییری در نگاه اقتصاددان‌ها ایجاد شده که قواعد را از نو تعریف کرده‌اند. آن‌ها خوب متوجه شده‌اند که امروز به اقتصادی نیاز داریم که روی زندگی همه مردم تأثیر داشته باشد و نه آن‌هایی که به‌اندازه پول دارند. در واقع، دنیا به اقتصادی نیاز دارد که برای همه مردم ثروت به همراه داشته باشد و نه اینکه به ثروتمندان و صاحبان سرمایه فکر کند.

محققان افزایش نابرابری درآمد را با بی‌ثباتی سیاسی، افزایش بسیار کم حقوق‌ها، بهره‌وری پایین، کاهش سرمایه‌گذاری و حتی بالا رفتن نرخ طلاق مرتبط می‌دانند.

شهروندان فقیر، نابرابری شدیدی به همراه دارد. دلیل اول مالیات است و دلیل دیگر، خروج قاچاقی پول از کشور. بر اساس آمار، کشورهای در حال توسعه، حدود شش هزار میلیارد دلار سرمایه از سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۲ از کشورشان از دست داده‌اند و هر سال این رقم ۹/۴ درصد رشد داشته است. این شش هزار میلیارد می‌تواند فقر و نابرابری را با سرمایه‌گذاری در کشور، کارهای زیر بنایی و رشد اقتصادی کم کند.

■ ۲- مالیات بر درآمد تصاعدی

در چند دهه اخیر میزان نابرابری در کشورهای ثروتمند بیشتر شده است. يك درصد ثروتمند کشورهای توسعه‌یافته نه تنها بیشترین درآمد را دارند، بلکه میزان مالیات بر درآمدهای بالا هم کمتر بوده است. افراد با درآمد بالا ققدر باید مالیات پرداخت کنند؟ مشخصا این سوالی است که مردم هر کشور باید به آن پاسخ بدهند و جواب‌ها، متفاوت است. اما «تونی ادیسون»، اقتصاددان، پیشنهاد می‌کند که ۵۶درصد از درآمد آن يك درصد کشور باید صرف مالیات شود.

■ ۳- مالیات جهانی برای ثروت؟

«توماس پیکتی» در کتاب «سرمایه در قرن بیستم» پیشنهاد می‌دهد که يك توافق جهانی برای مالیات ثروت وضع شود. با قبول این برنامه، کشورها باید توافق کنند که به دارایی‌های شخصی افراد به میزان برابر مالیات تعلق بگیرد. بدبین‌ها معتقدند این برنامه عملی نیست، اما نباید از این ایده ناامید شد. به این خاطر که ثروت همراه با نسل‌های جدید افزایش می‌یابد و انباشته می‌شود و يك قانون مالیات بر ثروت عادلانه می‌تواند جلو نابرابری‌های شدید را بگیرد.

■ ۱- جلوگیری از قاچاق به خارج از کشور

در کشورهای در حال توسعه، زیرساخت‌های ناکافی برای سلامت، تحصیل، شرایط زندگی و سرمایه‌گذاری برای

پژشني ۶۶ تقسیم نابرابر درآمد و ثروت، از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۶، در همه جای دنیا زیاد شده است. در آمریکا، متوسط درآمد طبقه فقیر به ۱۲/۱ درصد رسید، یعنی ۹۴۳/۱۲ دلار و درآمد ۵درصد ثروتمند کشور تا ۳۰/۶ درصد بالا رفت و به ۳۷۵/۸۸ دلار در سال رسید.

atiyehnoweekly.ir

هر هفته می‌توانید آتیه‌نور آنلاین بخوانید